

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRĂȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA,
1838
GILBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRĂȘOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 500.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 9

1 Februarie 1942

Anul 105

In munții noștri

Cocoș de munte din
pârțile Rodnei

Cioclii mici și cioclii mari

de Dr. N. Căllman

Toată lumea cunoaște pe cioclii cei mici. Sunt oameni modești și de treabă. Au și ei meseria lor. Li întâlnești în hainele lor negre. Nu cutează, niciodată să se uite la om în față. Simt, că lumea nu se uită cu ochi buni la ei. Au bunul simț să simtă acest lucru. Își fac meseria cu conștiințiozitate. Duc pe fiecare, care pleacă pe alte meleaguri, până la groapă, îl lasă cu multă băgare de seamă în adâncimea mormântului, aruncă, parecă, cu o oarecare teamă lopetile de pământ pe sicriu, își fac apoi cu smerenie o cruce și cu capul plecat se furișează pe nesimțite printre lume, ca să-și vadă de necazurile de toate zilele. Nu sunt cu nimica vinovați, că ei trebuie să ducă pe morți până la groapă. N'au niciun amestec în moartea aceluia, pe care-i duc și-i așează în adâncimea mormântului. Chiar și lopetile de pământ le aruncă cu grijă și cruțare. Și totuși au bunul simț să se strecoare printre lumea adunată în jurul mortului cu toată modestia și pe nevăgăte în seamă.

Cred că nu s'a pomenit niciodată, ca un cioclu din aceștia mici să țină vreodată un discurs la mormântul unui mort. Nu s'a întâmplat niciodată ca cioclul să-și justifice vreodată, pentru ce a dus

el pe cutare sau cutare mort la groapă. Și cred că nicăiri în lume nu s'a pomenit, ca acești cioclii mici și nevinovați să vrea să fie tămăduitori de boli și sfătuitoari în relele vieții. Așa sunt cioclii cei mici.

Altcum sunt cioclii cei mari. Noi avem și de aceștia. Ei au dus bucăți întregi de țară până la groapă. Au înmormântat de vii multe sute de mii de vieți. Au aruncat și ei câteun bulgăr de pământ pe corpurile înmormântate. Mai mult n'au putut face, deoarece unii din ei au leșinat. Dar după această ispravă a lor ei n'au făcut ceea ce fac modeștii cioclii mici. Nu și-au văzut de treburile și necazurile lor. Nu s'au retras pe neobservate. În loc de cap plecat, ei au ridicat tot mai mult capul, ca să fie văzuți. Au început să bata toba mare despre călătoriile lor în străinătăți. Au început în toate părțile să vorbească tare, ca să fie auziți. Să explice cu vorba și cu scrisul, pentru ce a fost necesară înmormântarea celor vii, pentru ce nu s'a putut altcum și încercau să ne convingă, că înmormântarea cu mare pompă, pe care au făcut-o ei, ar fi chiar în folosul nostru.

Continuare în pagina 3-a

Intâi gospodărie

de Dr. D. Chirculescu

Nicio așezare de stat nu poate fi solidă dacă nu se sprijină pe o organizare sănătoasă. Atât de adevărat este acest lucru, încât tăria unui stat poate fi măsurată după perfecțiunea organizării sale interne.

S'a vorbit mult despre lipsurile organizației noastre de stat, și nu au lipsit nici criticile, nici propunerile pentru îndreptarea lor. Privite în generalitatea lor, aceste critici și soluțiile aduse pot fi împărțite în două categorii: unele privesc detaliile de gospodărie propriu zisă, altele, din contra, privesc normele generale, și pretind că constituie directivele largi ale unei politici interne a statului. Printre acestea din urmă, reamintim nenumăratele formule care, dela 1919 la 1940, ni s'au cferit ca tot atâtea buruieni de leac care trebuiau să ferească neamul: liberalismul degradat în economism politicănist de după moartea lui Ionel Brătianu, țărănișmul, comunismul, despotismul, și altele.

Unele din ele, prin venirea la cârmă a oamenilor care le propovăduiau, au avut darul de a ne lămurii îndestul asupra caracterelor moralmente disolvante ale aplicării unor asemenea formule.

Puse în practică, toate formulele miraculoase preconizate spre a rezolva pe cale politică problemele de organizare internă dusese la o stare mai rea chiar decât stările pe care pretindeau să le îndrepte.

De aceea, în toate păturile sociale românești, asemenea încercări au încetat de a mai găsi vreun credit. Toată lumea este convinsă că lipsurile încă astăzi existente nu-și pot găsi soluția în vagi formule generale. Opinia publică este refractară „salvatorilor” de ocazie, fluturători de cuvinte umflate, care au izbutit să o obosească, și

Continuare în pagina 3-a

FOILETONUL
GAZETEI TRANSILVANIEI

Sonnet

Treceau pe sub fereastră doi cheflii
Ținându-se de braț ca să nu cadă,
Cântau domol o veche serenadă
Ce-o cunoșteau de când erau copii.

Gemea de ger omătul alb în stradă
Sub pașii lor, ce se pierdeau pustii
Sclipea mulțimea astrelor mai vii
Ca altădată'n noaptea cu zăpadă.

La răsărit se prăbuși o stea
Tâind pe cer un arc lucios și mare.
A cărui suflet trist fusese ea?

Ne-avem doar steaua noastră fiecare
Afară, cântul vesel îmi părea
Acum, mai mult un svon de'nmormântare.

Ecat. Pitiș

Din scrisorile lui I. Urban Jarnik către Ion Micu Moldovan

Publicate de Ștefan Manciulea

— Urmare —

Își alesese tot aceleași sudii ca și mine și-mi pare bine și pentru el și pentru mine. Dacă nu-i cine să-ți urmeze ce gânduri triste te cuprind cu privire la cele ce ai putut aduna în scurta vreme a vieții tale, fie cărți, fie colecțiuni de cuvinte, de cântece ș.c.l. Ești sigur cum că după moartea ta niște nesimțitori, niște gheșeftari vor pune mâna pe tot fără ca familia ta să aibă vreun folos din ele. Manuscrisele devin pradă focului și așa toate ce ți-au fost dragi se duc pe calea peririi. Pe când așa pot să nădăjduesc că cel puțin o generație se va mai folosi de cele adunate de tine.

Ceea ce este și mai plăcut pentru

mine este, că băiatul meu are tot așa o predilecție pentru limba română cum am avut și am până acum și eu. La Viena a avut destulă ocazie ca să cultive limba aceasta, cu o mulțime mare de scriitori au schimbat această limbă căci începând cu cea dintâiu zi când s'a dus la Viena numai românește ne scriam unul altuia. Și pot să spun că așa de bine știe românește încât mă pune în uimire și poate dacă nu scrie tot așa de bine ca mine, scrie mai frumos și mai neaș. Și nici nu este de mirare; el de patru ani de zile este în contact viu cu Români din „România Jună”, pe când eu fiind afară de orice contact cu Românii, ce biet știam și eu mai înainte, o uit puțin câte puțin.

Să mai spun ce planuri am cu

Un skior în viteză

INSTANȚEE

O răsbunare la loculei

La Paris s'a dat zilele trecute sentința într'un proces de omor. Înainte cu vreo câțiva ani s'a petrecut, tot în Franța, un caz asemănător, pe care vreau să-l povestesc aci, de oarece cunosând evenimentele ce i-au premers ai impresia că trăiești în timpuri biblice și nici decât în secolul nostru de sensibilitate și modernism.

Un anumit Victor Deprez, comerciant bogat în Paris, avea o soție și o metresă. Soția era de o bunătate și o indulgență așa de mare și mai ales își iubea soțul într'atât încât primi la sine în casă pe Leonia Gerard, iubita lui, o tânără fată de 16 ani. Aceasta era angajată în biroul lui Deprez. Douăzeci și cinci de ani în șir a ținut această legătură. Iubita îi dăruie lui Deprez trei copii, pe care nevasta lui i-a privit ca ai săi proprii și i-a adoptat. Această conviețuire în trei a decurs în cea mai perfectă dragoste și înțelegere. Ca odinioară Avram cu Sara și Hegar, trăia și Deprez în bună armonie cu soția-i devotată și cu metresa, care cu timpul îi deveni un sprijin important în întreprinderile sale.

Înainte însă cu vreo doi ani, adică după scurgere de 23 ani de viață pașnică, comună, cum firea bărbatului e cam nestatornică, — Deprez, care acum împlinise și el 61 de ani, începu să calce alături de drum, lucru care fatal a pus capăt acestei liniștite conviețuiri. Iubita negustorului era de data asta tot o fetișcană tânără, numai de 17 ani. Se numea Andrée de Laconney și semăna grozav cu Leonia Gerard, cum fusese aceasta înainte cu 25 ani căci acum era și ea o femeie trecută de 40 ani. Deprez găsi că mult iubita lui Leonie a îmbătrânit, s'a deformat și se îndrăgosti tun acum de cealaltă, de mica Andrée, pe care o angajă de-asemena în biroul său.

Câtva timp a dus negustorul lume albă cu noua sa amantă, înșelând astfel pe ambele femei. Idila fu descoperită însă într'o bună zi. Cea care s'a răzbunat n'a fost femeia legitimă, a fost metresa. Deprez s'a rostogolit la pământ răpus de cinci gloanțe de revolver și criminala a fost achitată.

Ecat. Pitiș

Citiți

„Gazeta Transilvaniei“

băiatul. Acum aștept dacă Ministerul nostru îi va acorda un ajutor, dacă se face, atunci pentru o lună se va duce la Hamburg și la toamnă la Paris. După ce-și va fi depus o scriere a lui ca lucrare de habitațiune la Universitatea din Viena, și după ce se va fi abetat acolo ca docente își va cere aviz ca să poată transporta venirea urgent la Praga. Până se va termina afacerea aceasta se va putea duce o vreme oarecare între Români, unde a și fost în vara 1899, însă prea puțină vreme. După aceea întorcându-se la Praga își va face prelegeri aici și eu voi putea să mă gândesc încet la retragere.

Văd cu uimire c-am umplut patru pagini cu nește nimicuri, și încă scris așa de rău în cât mare mi-i teama să vă placă, să vă deviu urât. Iertare!

Primiți Vă rog Reverendissime Domn asigurarea multei mele considerațiuni

Praga 19-17-1-01

Dr. Ioan Urban Iarnik
Praga 9 6 — 1

Carnet contemporan

X.

Nu mai este pentru nimeni, la această dată, un secret că U. R. S. S. a fost înarmată până în dinți. Telurile acestei înarmări sunt de asemenea limpezi.

Dar dacă multă lume abia după atâta vreme s'a lămurit asupra misiunii roșii, nu au lipsit și observatori atenți ai faptelor internaționale, care au consemnat de mult eforturile uriașe ale lui Stalin pentru cucerirea Europei.

S'a știut astfel că Dimitrov, secretarul Internaționalei a III-a, a fost șeful propagandei comuniste în regiunile ocupate din Polonia. Tâlcul se înțelege.

Era greu de tras concluzii în ce privea viitorul, când Molotov, în discursul radiodifuzat pe care l-a ținut în ajunul intrării forțelor roșii în Polonia, a precizat că acea armată era „avant-garda revoluției mondiale“?

Desigur că nu!

Războiul ce se duce azi împotriva colosului dela Răsărit se poate numi pe bună dreptate *Cruciadă*.

Europa nu mai putea tolera în sânul ei cloaca ale cărei miasme erau gata s'o innăbușe.

Laerte

Departee...

de: **Cornelia Buzdugan-Hașeganu**

Vărului meu Locot. C. Dumitrașcu, mort pe front la Odesa.

Departee lumina a'ngenunchiat.

Toate sborurile-au lunecat.

Toate svonorile au ațipit.

Pe apele cerului nufăr de-argint a'nflorit.

O'nflorare ne tremură'n pleoape.

Sufletul cui adie pe-aproape?

Din lanul de grâu, pe-o colină, al
[vr'unui frate,

Căzut — cu casca de-oparte și arma de
[alta — pentru dreptate,

Și plutește-acum către meleagurile-i
[străbune?

Cuceresc mâinile să le împreunăm spre
[rugăciune.

Cu ochii la cer...

Cu ochii la cer,
Gaiben amurg de vară,
Lâng'un lan de secară,
A trecut în mister...

În pieptul sfârșat
De schija vrăjmașă
Iubita lui gingașă
De-odată a stat...

Nici n'a știut când.
Un fulger doar: mama!
Și moartea, năframa
I-a și pus-o pe gând.

Cu ochii la cer,
Cu'n ultim surâs ivit,
Ion a pășit
Simplu, în mister...

Acolo...

Acolo în iad,
În trăsnet de schijă,
Te-avânti fără grijă,
Voinicile-brad.

În stânga, în dreapta
Fum, foc. Tu ești gata:
În mână grenata,
În inimă fapta.

Crenel, cazemată,
Se sguđue, cađ.
Voinicile-brad,
Cu tine de-odată,

Cu ochii tot drept
Țintești și acuma
Răsuflatul numa
Se curmă în piept.

Cu acul în iie,
Departee pe-un prag
În gând cu cel drag,
— De ce plângi, Marie?..

Țărâna voastră

Țărâna voastră dulce de logodnici
Ați dăruit-o stepelor pustii.
Țărâna voastră, stelele-o sărută
Din recile lor candel-argintii.

Și ochii voștri ce-au privit cu dor
În clipa ultimă de despărțire,
Sunt flori acum crescute'n vr'un răzor
Pierdut pe a Ucrainei nesfârșire.

Și-atâtea mâni așteaptă târjitoare
Căldura mâinii ce le mângâia
Atâtea degete subțiri, tremurătoare,
Înelul fin — ce nu-l vor mai purta..

Potsyn 3 August 1908.

Prca stimate Domnule

După ce în luna lui Maiu a. c. am terminat 60 ani și am intrat în tagma moșilor, m'am așezat la masă și luând peana în mână m'am dus de am scris toate ce mi s'au părut că merită a fi amintite. Ei așa cu duioșie mi-am adus aminte și de momentele fericite ce am petrecut pe lângă D-voastră, cu 32 ani mai înainte. Ce deosebire între vremea de atunci și cea de astăzi! Atunci mă allam în toiul puterilor snfletești și trupești, viitorul îmi surâdea, așteptam cu drag momentul fericit când voi fi unit pentru viața întreagă cu aceea cu care de doi ani eram logodit, pe când acum după ce am trăit cei 60 ani, cine știe cât îmi mai rămâne să petrec în lumea aceasta.

Am avut într'adevăr parte de o viață fericită: soția mea este cât se poate de dragălașe, ne iubim și pot spune sincer, cum ne-am iubit în cei dintâi ani ai căsătoriei noastre.

În ce privește familia mea nu pot să mă plâng. Într'adevăr mi-au murit câțiva copii, trei fete și un băiat, fetele însă în vârstă fragedă așa în cât despărțirea n'a fost atât de dureroasă. Numai băiatul pe care-l chema Iaroslav a murit acum patru ani în vârstă de 22 ani, și pe acela nu pot să-l uit. Era student bun de matematică și descriptivă, toți îl iubeau pentru vioșia și caracterul vesel al lui.

Ceilați cari au rămas în viață mi fac plăcere multă căci sunt toți de treabă. Mai cu seamă băiatul cel mai mare pe care-l cheamă Hartwig după nașul lui, mi face multă plăcere. Să știți D-voastră prin ce? Căci și lui nu știu cum i-a căzut tron pe inimă limba română și poporul care o vorbește. Este acum de 30 ani și ocupă postul de bibliotecar la biblioteca țării din Brno capitala Moraviei. Acolo este și școala politehnică și băiatul are să facă acolo prelegeri despre literatura franțuzească.

Studiile sale le-a făcut la Viena, și după ce le-a terminat s'a dus pentru

PREDICI ÎN PUSTIU

Obligațivitatea sănătății

E ceva nou în acest axiom național-socialist, ce străbate azi ca o mare poruncă toate satele și orașele celui de a 3-lea Reich? Eu mi-aduc perfect de bine aminte — am și scris acum 20 de ani despre asta — că încă între anii 1921-1923 mă aflam în Germania când celebrul fiziolog dela Halle Saale Abderhalden scrisese o broșură ce circula în mâinile tuturor studenților în medicină exact cu același subiect: „Die Pflicht gesund zu sein“. Dar oare tinerii atleți greci ai Olimpiadelor din Grecia antică nu se considerau și ei tot din patriotism obligați a-și antrena și oțeli corpul?

Ideea nu este deci nouă, dar marea personalitate a lui Adolf Hitler i-a dat un nou avânt. Și cu drept cuvânt. E mai mare lucru să-ți cer ție tinere să-ți jertfești vieța pentru țară, ori să te oblig să nu fumezi, să nu bei și să te înscrii în societatea sportivă a comunei tale?

A rămas doar o romanță a trecutului nu prea îndepărtat imaginea studentului din vechiul Heidelberg, pierzând nopți și semestre, bând, cu ochii pe Käthe a sa, 14 halbe de bere într'o noapte și fumând 60 de țigarete. Azi vine Führerul și spune lapidar în cartea sa „Mein Kampf“: „Îmi trebuie tineri așeri ca ogarul, rezistenți ca pi-lea, ta-i cu oțelul de Krupp. Ministrul sănătății Dr. Corti îi pune în aplicare principiile Führerului. Cum? Ne pare bine, că la citirea acestor înfăptuiri găsim principiul, pe care și noi le-am propagat de 30 de ani încoace.

În primul rând s'a dat alarma contra fumatului și băuturii. S'au interzis reclamele țigaretelor și fumatul în orice instituție publică. În Turingia drept probă de încercare s'a interzis fumatul chiar în restaurante. Era timpul suprem să vină intervenția Führerului-abstinent și nefumător, căci o anchetă a arătat, că din 400 tineri hitleriști numai 32 nu fumaseră încă și toți erau sub 18 ani. Congresul din 1941 dela Weimar pentru studiul pericolului fumatului a fost deschis de Führer cu urarea de spor la muncă „pentru liberarea omenirii de una din cele mai periculoase otrăvuri“. Despre băile „Sauna“ — minunea finlandeză — pe care Ministrul Corti vrea să le introducă tot din porunca Führerului în fiecare sat german, am mai scris nu de mult un articol aci.

Nu schimbi ușor mentalitatea celor bătrâni crescuți poate în vremea recorderilor: cine bea mai mult fără să se ametească, sau câte țigări poți fuma într'o noapte, sau cine poate dormi mai mult. Dar tinerii noștri dragi — nădejdea de mâne a țării noastre mult încercate să nu uite obligațivitatea legii, care încă nu este codificată: nu bei, nu fumezi, practicarea zilnică a unui sport, corpul întreg zilnic spălat cu apă rece. Dacă nu o faceți de bună voie să vie legea să vă oblig, pentru că sănătatea voastră nu este un bun de care puteți dispune după bunul plac, ci aparține Țării și Neamului.

Dr. M. Suciu-Sibianu

o vreme oarecare la Strassburg și la Paris.

În ce privește limba română când gătise cu clasa VII gimnazială, m'a rugat să-i dau lecțiuni în românească. Era pe vremea vacanțelor, și n'aveam atunci decât o singură carte cu mine: traducerea română a lui Herodot. Citeam deci împreună, atunci mi se trimitea și Gazeta Transilvaniei, băiatul se uita la dansa și ici colea mă întreba: „Oare ce vrea să zică aceasta“ atâta tot. În clasa opta cu pregătire la examenul de maturitate nu prea avea vreme la dispoziție, și de aceea nu-l prea vedeam cetind românește.

După vacanțe s'o dus la Viena să-și facă studii, tot acolo unde am studiat și eu. Mi se părea că n'ar avea sens să studieze specialitatea mea acolo unde eram profesor eu însumi, și de aceea l-am trimis în capitală. La despărțire i-am spus: Dacă tot dorești să înveți românește, caută să te împrietinești cu studenții români, membri ai României June din Viena. Și-apoi în

CALUL TROIAN

de Ion Berclu

Spune povestea — și ea nu minte niciodată, dacă o înțelegi bine — că în timpul unui groaznic războiu, care a durat 10 ani, între Grecii din Europa și Troenii din Asia Mică, n'a fost chip să se pună capăt măcelului decât printr'o înșelătorie, cunoscută de atunci sub numele de calul troian, vorbă care a rămas în lumea întreagă.

Un grec foarte iscusit, anume Ulisse, a inventat un cal uriaș, de lemn, în pantecele căruia s'au putut ascunde mai mulți soldați, dintre cei mai buni luptători.

Un alt grec, mare meșter în prefăcătorie, avea să meargă, ca fugăr, în Troia și să anunțe plecarea Grecilor și hotărîrea zeilor de a lăsa în semn de iubire un cal de lemn, care trebuie neapărat dus în cetate și cinstit de întregul popor.

Bieții Troieni au crezut vorbele viclene ale trădătorului și au introdus calul, distrugând și o parte din zidurile cetății. Ba au început să petreacă, uitându-și cu totul de ei. În puterea nopții soldații greci ascunși în pantecele calului de lemn au ieșit, au aprins orașul, au ucis pe rege și pe căpeteniile și au nimicit total mândra și bogata cetate, fala antichității.

Un singur preot s'a opus introducerii calului de lemn: nefericitul Laocoon.

A strigat profetul, a arătat că din partea Grecilor nu poate veni nimic bun, a lovit chiar cu o sulică în pantecele calului, dar concetățenii săi nu l-au crezut, mai ales că în acel timp doi balauri, trimiși, zice-se, de zeița Minerva, protectoare a lui Ulisse, l-au sugrumat pe Laocoon, împreună cu fiii săi.

Poetul latin Vergiliu descriind în epopeia sa Eneida, cu mult dramatism, scena premergătoare introducerii calului în cetate, cu alte cuvinte momentul cel mai important, care a dus la prăbușirea Troiei, pe lângă o seamă de versuri devenite proverbiale, pune în gura prevăzătorului preot Laocoon și aceste vorbe, cu mare înțeles:

Sic notus Ulixes?

— Așa cunoașteți voi pe Ulisse? Așa de încrezătorii sunteți voi în cel care ne-a adus numai nenorocire? Credeți voi că lupul și-a schimbat nărvul? Feriți-vă, ca de foc, de vicleanul Ulisse, care este cu atât mai primejdios, cu cât vine cu vorbe mieroase și cu daruri.

Sunt trei mii de ani de când s'a întâmplat scena aceasta și sunt două mii de când a fost immortalizată de Vergiliu.

De câte ori nu s'au schimbat actorii, de câte ori nu s'a repetat strata-gema, de câte ori nu s'au prăbușit Troienii, prin propria lor neprevădere și încredere în Ulisse, de câte ori glasul lui Laocoon a fost amuțit!

Dar de aceea sunt experiențele trecutului ca omenirea să învețe. Aparențele unei totale uitări se plătesc scump, dar lecția dă roade, dacă nu imediat, cel puțin în viitor.

fiecare scrisoare pe care ai să mi-o trimiți, adaugă și câteva rânduri scrise românește. Eu le voi corecta unde va trebui, și scrisoarea am să ți-o trimet îndărăt.

Când iată ce s'a întâmplat? Puține zile după plecarea lui mă pomenesc cu o scrisoare de patru pagine scrisă într'o românească cât se poate de corectă, așa în cât nu-mi venea să-mi cred ochilor, de unde să fi luat el, fără știrea mea, atâtea cunoștințe? De atunci și până în ziua de azi noi doi nu ne scriem decât românește, și am o sumedenie de scrisori și cărți poștale, scrise de el la Viena, Strassburg, Paris, Brün, toate scrise așa încât eu însumi nu le-aș nimeri așa de bine.

Dar destul căci și așa cetind atâtea laude despre o persoană care-mi este atât de apropiată, oricine ar putea să gândească, cum că vorbesc „pro domo mea“.

Pe lângă băiatul cel mai mare, mai am și două fete, amândouă dascălițe, cea mai mare, Ide, pentru copiii

„Transilvania“

de I. Bozdog

Frumosul nume al leagănelui neamului nostru e degradat adeseori de cei ce au interesul să izgonească tot ce reamintește pas cu pas pe acest pământ continuitatea și numărul nostru covârșitor. Căile și mijloacele variază.

Zilele trecut mi-a trimis un prieten italian o lucrare voluminoasă de 300 pagini, intitulată Transilvania, scrisă și răspândită în l. italiană. Este un volum apărut în Aug. 1940 și face cinstă — ca înfașurare — tehnice. E supraîncărcat de vederi din Transilvania întreagă, reprezentând vieța și sufletul acestei provincii în imagini și cuvinte pe cât de dulcele pe atât de tendențioase și pline de neadevăruri. Reinnoiește vechile și falsele teorii proprii, modificate pe ici-colo prin strecurări de noi falsuri istorice. Peana celor mai de seamă istorici, geografi, etnografi și statisticieni se căznește ca prin aceste imagini și numeroase fotografii false și afirmații naive să convingă pe cetitorul italian și german (cartea e scoasă în două limbi), că neamul „ales“ n'a găsit pe acest pământ, la venirea sa nicio organizație și niciun rest de-al falnicilor și nemuritorilor Daci și Romani, ci numai rămășițele Hunilor, cu care fiind de origine comună, s'au amestecat.

Totuși la pg. 48 d-l *Homán* recunoaște că cetele poporului cuceritor n'au pătruns pe pământul Transilvaniei decât în sec. XI-lea și atunci numai până în văile Mureșului și Someșurilor, și numai în anul XII-lea au ajuns și până la teritoriile regale (pământul locuit de Sași) care și ele păstrează ca amintire a acestui contact în numirile orașelor numele căpeteniilor de triburi săcuști, ca de ex. Szász și Kézdi, Szebes, Medgyes etc.

Și mai îndrăznește sunt însă afirmațiile dela pag. 245: „*Mai bine de jumătate din populația ungurească a*

Transilvaniei, o jumătate milion de suflete, locuiește în comitatele săcuști. Ceilalți Unguri, mai mult ca 400,000 trăesc în regiunile Câmpiei, în văile râurilor și în orașe, amestecați cu Românii“.

Dar iată ce ni se mai spune în continuare: „Nici măcar unde Românii constituiesc în general o masă compactă, și chiar unde formează o majoritate a populației nu reușesc decât în foarte puține cazuri să treacă majoritatea de 80%“. Conform recensământului din 1910 numai în județul Făgăraș trece procentul lor de 80% (88.9%) iar după cel din 1930 încă în două județe, în Hunedoara și Alba. În celelalte județe Românii rămân sub 80%. În alte 5 județe proporția variază între 70—80%. În alte 3 județe majoritatea românească are în fața o minoritate de 35—48%. Deci, după înseși datele Institutului de Istorie Națională Ungară — în 14 județe din 17 ale Transilvaniei Românii avem majoritate covârșitoare, între 55—90%, iar ei în 3 județe. La fel se prezintă situația și în județele Ungurene și Bănățene, de care ei nu amintesc.

Ne întrebăm: oare la ce cifră în cepe majoritatea etnică a unui neam, iar din punct de vedere aritmetic ce este mai mult 19 ori 3?

ROMÂNE!

Subscrie la

Imprumutul

Reîntregirii

ROMÂNIEI

Cioclii mici și cioclii mari

de Dr. N. Căltman

Continuare din pagina 1-a

Și acești cioclii mari după ce au văzut, că sunt încă urechi, care-i ascultă, au ridicat capul sus de tot, ca să fie văzuți și mai bine. Nu se mai mulțumeau numai cu vorbe. Voiau cu tot prețul să se facă sfătuitoari mari și tămăduitori de boale pentru binele nostru al tuturor.

Noi însă le spunem din acest loc modest acestor cioclii mari:

Vedeți-vă de treburile voastre. Aveți ca exemplu smerenia cioclilor mici. V'ați împlinit misiunea. Acum țara a pornit pe drumul învierii. Pe ac st drum n'au ce căuta cioclii. Ei sunt necesari numai pentru moarte. Minunea învierii o poate face numai puterea dumnezeiască a poporului românesc.

Căci, vai de țara, în care cioclii pot vorbi și pot face pe sfătuitoarii și tămăduitorii națiunii.

cei mici și cea mai mică Iarnika, pentru copiii cei măreți. Și la urma urmelor ne-o mai dat D-zeu încă un Benjamin pe care-l chiamă Adalbert (boemește Voitech). Băiat care pe la Crăciun are să fie de 11 ani, și care va intra acum după vacanțe, în cea dintâiu clasă[a] școlii reale.

În ce privește studiile mele românești, trebuie să mărturisesc că nu prea sunt mulțumit cu cele ce tot am făcut și eu. Cât de bucuros m'ași fi fost îndeletnicit numai și numai cu studiul meu de predilecție, nu mi-a fost însă dat s'o fac. Căci ca profesor de limbile romanice trebuia să m'ocup mai mult cu limba franțuzească. Acum într'adevăr am de gând ca cei din urmă ani ai vieții mele să-i întrebuițez numai și numai pentru studiul limbei române, nu știu însă dacă cu puterile cele slăbite trupesti și sufletești voi mai putea să produc ceva de Doamne ajută. Acum trei ani am mijlocit să vie un băiat sărac de tot din Macedonia la Praga să-și facă studii acolo, mi-o și

adus niște texte inedite și așa am ajuns la oarecare cunoștințe de dialectul macedo-român, și dacă mai fac ceva, numai despre dialectul acesta am să fac. Trebuie să mă și grăbesc, căci mai stă la Praga numai un an și se duce. M'am hotărît ca și la Universitate să țin deacum înainte numai prelegeri despre limba română, numai cu atâtea doresc să nu mă părăsească cu totul puterile, până nu produc ceva prin care să se vadă, cum că am păstrat până la urmă dragoste pentru limba românească.

Poate ași fi putut să lucrez ceva în privința aceasta. În cei din urmă ani m'am ocupat însă cu niște lucruri cari privesc viața publică. Deoparte am stat în fruntea acțiunii pentru ajutorarea studenților săraci, de altă parte în cei din urmă patru ani lucrez din răpuzeri la organizarea societăților de înfrumșetare în Boemia, Moravia și Silezia. În 1904 am și fondat o reuniune centrală a societăților de înfrumșetare boe-

Întâi gospodărie

de Dr. D. Chirculescu

Continuare din pag. 1-a

așteaptă îndreptarea celor rele dela străduința tăcută dar efectivă a tuturor și a fiecăruia.

*

Se socotește astăzi ca un principiu de elementar bun simț, că îndreptarea lipsurilor ce mai dăinuiesc nu se poate face decât prin măsuri de bună și cinstită gospodărie. Vorbim de desființarea birocrațismului și de simplificarea atâtor forme și hârtii, care acoperă și ușurează răspunderile, înlesnesc abuzurile, multiplică cheltuielile și răpesc inutil vremea funcționarilor aflători în sarcina statului. În lumea formelor inutile, funcționarul se specializează în hârtoage: grijuliu să fie acoperit de hârtii în tot ce face, activitatea lui este deviată dela adevărata sa menire, care este de a se strădui pentru binele public.

Opinia publică socotește azi vinovată orice întârziere în îndreptarea gospodăriei publice: formulele ditirambice izbutesc doar să o descurajeze sau să o îndârjească. Peste tot se cere simplificarea formelor. Se așteaptă cu îngrijorare ca să se înceapă odată cu stăruință, pe calea cea mai scurtă, la însă-nătoșirea reală a administrației publice. Și această cale, pentru cel mai elementar bun simț, este calea gospodărească.

*

O bună gospodărie de stat, care se sprijină pe reala răspundere a funcționarilor, și care nu se împiedecă în formalități fără folos, este aceea care, singură, poate asigura o armonioasă desfășurare a vieții de stat.

Este organizarea de care avem nevoie spre a asigura Statului baza sigură, simplă, vie, organică, a desfășurării sale, temelul oricărei dezvoltări. Și numai când acest lucru va ajunge să fie obținut, — și numai atunci, — ni se va putea vorbi de reale și solide forme politico-sociale de stat.

Să privim însuși național-socialismul german. Așezat pe o administrație ca aceea pe care ne-o dorim noi înșine, el a dus la realizările cunoscute, care au stors admirația tuturor. De ar fi fost așezat pe o administrație anchilozată în formalism, greoaie și fără viață, același național-socialism s'ar fi prăbușit în fărâme.

Și aceasta ne poate învăța ca înainte de a se mai vorbi de programe politico-sociale naționale, să ni se poată vorbi mai întâi, și cu îndreptățită cădere, de „buna noastră orânduială internă“.

Avem aci mai mult decât un *deziderat public: un imperativ național*.

Nu poate fi nimeni absurd, să nu țină seama de greutatea pe care le creiază starea de războiu; dar, păstrând potrivită cumpănă, este nevoie să se înțeleagă ce trebuie înțeles.

mești, al cărei președinte am fost ales, și sunt până azi. Centrala aceasta publică o revistă „Frumșetea patriei“ și dezvoltă o viață cât se poate de intensă.

Acum ajungând la isprăvit este întrebare, ce am vrut să obținem cu scrisoarea aceasta. Nimic alta decât să mă supun unei porunci interne ale inimii, să spun, dacă nu pot cu graiu viu, măcar cu peana cât de bine mi-aduc aminte de tot binele ce mi-ați făcut D-voastră cu 32 ani mai înainte.

Cu omaj de recunoștință și de dragoste

Dr. Ioan Uban Jurnik
profesor de universitate la
Praga (610—III).

— Va urma —

Ziua Domnului

Intoarcerea la Hristos

„Scula-mă-voiu și mă voiu
duce la tatăl meu și voiu zice;
tată greșit-am la cer și în-
aintea ta“.

Sf. Luca XV, 18.

Ca pe o femeie de stâncă, toată comoara nădejilor noastre se sprijinește pe cuvântul lui Isus.

Când sbuciumul vieții și ispitele amăgitoare ne apasă, când lupta pentru adevăr și virtute nu cade mai greu, atunci mai vârtos să ne aducem aminte de învățătura Domnului, curățind, în răbdare îndelungată, spinii din calea vieții.

Pilda fiului rătăcit prin neîntrecuta sa frumusețe, răsună și sgudue adâncul nostru.

Tânărul în plină frământare a vieții pleacă departe luând și averea ce i se cuvenea dela părintele său. Dușmanul neîmpăcat al luminii a isbutit să prindă în ghiarele sale pe acest tânăr desmădat de poftă. Ispita îl îmbracă în haina poftelor ce i se îndeplineau cu dărnicie, risipindu-și avutul. Insa foamea cumplită abătută prin acele locuri fu simțită de el mai mult decât de oricare altul. Lipsa, zi de zi ce se lega de dârsul, îl făcu să pătimească. Prieții se risipiră ca vântul, iar el pe pământ străin începu să vadă primejdia. Amarul întâmplărilor îl împinge a se lipi la casa unuia, trimițându-i să păzească porcii, hrănindu-se din mănăcarea dată lor.

Amintirile îi năpădesc sufletul și lacrimi arzătoare îi umpleau ochii. Ușurătatea cu care părăsise cuibul de bunătațe al părintelui său îi aducea durere. Plăcerile sorbite fără răgaz în dorul unei libertăți îl muștră. Acum plânsul de nestăpănit izbucnește. Calea rătăcirii lui, la început largă, a devenit îngustă și acoperită de întuneric iar la capătul ei se deschidea prăpastia peirei.

Deșteptat ca dintr'un somn greu al rătăcirilor sale și cugetând la numărul argaților îndestulați ai tatălui său își întoarce sufletul spre calea îndreptării. Și ridicându-se în toiag de călătorie se îndreaptă pe drumul mântuirii.

Este pilda adâncă a întrebărilor și rătăcirilor, în atingere cu ispitele pământului.

Violența ispitei iubirii de sine se ascunde în sufletul lui amăgindu-l la păcat.

Peste înțelesul pământului acestei pilde se ridică simbolul înalt al cerului.

Pilda fiului rătăcit este pilda mântuirii neamului omenesc. În această asemănare ni se redau adevărurile adânci ale dumnezeirii.

Intr'o măsură mai mică sau mai mare avem în suflet pe fiul pierzării.

Rămâne doar ca inima și voința noastră să tindă spre înălțimea cerului și nu spre robia păcatului.

Iubirea lui Dumnezeu pentru cel greșit, îndurarea și mila pentru cel întors la mântuire face să amuțească orice cuvânt, îmbrăcându-l în haina curăției și dreptății.

Domnul cel prea îndurat lasă timp de pocăință. Intoarcerea la El cu lacrimi fierbinți, cu fapte de dragoste creștină, cu credință și nădejde în iertarea Lui, să aștearnă sufletul nostru.

Calea reîntoarcerii și îndreptării să voim a o cunoaște. Isvorul binelui și adevărului, care e Domnul, va face să nu simțim fiorii morții sufleteste. În acest fel vom pricepe pe deplin înțelesul adânc ce-l are pilda fiului rătăcit.

În această viață aruncați de valurile lumii să căutăm îndulcirea ei. Glasul lui Isus blând și dulce ne mângăie și ne întărește, vărsând balsam vindecător în inimile noastre, luminându-ne mintea ca să nu rătăcim.

Să zicem și noi că ne vom scula și vom intra în calea înțelepciunii dumnezeiești, pentru a nu ne afunda în vârtejul păcatului.

Acesta este drumul viu și întărirea adevărului.

Pr. Nic. Bârsan

Politica de asimilare forțată

de A. A. Mureșianu

Cu toate progresele realizate de știința omenească, totuși au rămas unele ramuri ale ei în afară de sfera de preocupare a învățaților. Diferite „rațiuni“ și „secrete“ de stat au făcut pe filosofi, istorici și sociologi să ocolească cercetarea mai aprofundată a uneia dintre cele mai importante și arzătoare probleme a vieții moderne a societății omenești, ieșite la iveală mai ales în veacul trecut, supranumit cu drept „veacul naționalităților“, problema asimilării forțate a minorităților naționale de către deținătorii puterii de stat.

Amestecul raselor și asimilarea unui popor de către celălalt sunt fenomene pe care le întâlnim din cele mai vechi timpuri ale societății omenești. Ele fac parte, am putea zice, din legile organice și firești ale evoluției ei și le întâlnim la originea tuturor raselor și națiunilor sau popoarelor existente de pe glob.

Nu este însă aici locul de a cerceta rostul legilor fiziologice care stau la baza fenomenului de asimilare. Important pentru noi este faptul că îl putem constata și în viața organismelor politice superioare ale geniului omenesc, în viața statelor.

Națiunea, grupul, sau facțiunea cea mai puternică au căutat întotdeauna să imprime graiul și voința sa statului din care făcea parte, chiar dacă la întemeierea acestui stat n'au conlucrat interese de solidaritate etnică, ci interese religioase sau alte motive economice sau politice. În cazul când această asimilare a fost provocată de afinitețea de rasă sau de inclinarea spre desnaționalizare a unor grupuri sau fracțiuni de popoare, ea poate fi considerată ca normală și firească, dar în cazul când ea — și aceasta se întâmplă în statele poliglote și lipsite de unitate națională — este aplicată de deținătorii puterii împotriva voinții și a consimțământului supușilor lor, ea este nefirească, artificială și forțată și deci potrivnică nu numai celei mai elementare noțiuni de morală creștină, dar însăși legilor fiziologice ale omeneirii.

Nu mai incupe indoială că acel stat care a aplicat, într'o măsură mai mare și prin mijloacele cele mai puțin civilizate, metoda asimilării forțate a supușilor săi, a fost și este poliglotul imperiu al Rusiei și monstruosul lui moștenitor sovietic de astăzi.

Printr'o stranie întâmplare unul dintre învățații care au stăruit în ultimele decenii mai mult pentru reorganizarea Europei pe baze federalistice, și

care a combătut și politica de asimilare forțată a unor anumite state, lipsite de condițiunea principală a trăinicieii lor, de baza etnică națională, a fost diplomatul și sociologul rus Iacob Novicow. Acest corb alb al Rusiei făcea în a doua ediție a cărții sale „Federațiunea Europei“ (La fédération de l'Europe), apărută la Paris în anul 1901, următoarea constatare:

„Din nenorocire principiile științifice ale desnaționalizării n'au fost supuse cercetărilor sistematice și îndelungate. Cu toată importanța lor politică ele n'au fost încă formulate într'un corp de doctrină. Ele nu sunt propuse la nicio universitate. Iar bărbații de stat se lasă conduși de empirismul cel mai grosolan... Dar într'o zi sociologia va stabili principiile prin care se operează asimilarea națională. Și după ce se va fi convins că numai aceste principii le duc la scopul dorit, guvernele vor sfârși prin a le adopta drept regulă de conduită. Deci, în momentul în care se vor fi convins că condiția principală a asimilării este de a nu intrabuina forțat, se va ajunge la renunțarea la această aberație nefastă a spiritului de cucerire.“

Novicow care luase apărarea tuturor „naționalităților“ asuprite ale Europei, nu găsea destule cuvinte pentru a condamna pe aceia care „sunt revoltați în contra asupririlor și în același timp ei asupresc pe alții“. Și cu drept constata el că la 1848 și 1849 „era greu de a distinge în care tabără se afla liberalismul“, pentru că „naționalismul înseamnă respectarea drepturilor naționale și mulți din acei ce se numeau la 1848 liberali au împins cu toată puterea lor la violarea acestor drepturi.“

Rezultă deci din toate acestea că asimilarea și amestecul raselor sunt fenomene inerente naturii omenești, puse însă în serviciul politice de stat, cu scopul supunerii și cutropirii forțate a unor neamuri sau fracțiuni de neamuri conștiente de individualitatea lor națională și de misiunea lor, este cea mai mare crimă a timpurilor noi. Deci acele state care, neputându-se întemeia pe propriile lor forțe naționale, se văd silit să le aplice pentru salvarea existenței lor, nu au șanse de durabilitate și nici rațiune de a fi. Acesta a fost și este în primul rând cazul imperiului moscovit, care va trebui să dispară odată și pentru totdeauna de pe harta lumii.

Plata abonamentelor

Pe abonații noștri îi rugăm să-și achite abonamentele pe anul 1941. Prețul unui abonament e așa de mic (Lei 200+5 iară membrilor „Astrei“ din jud. Brașov și refugiații țărani Lei 100-5) încât greu ne putem închipui că unul care a primit gazeta dela 12 Aprilie 1941 până azi, nu poate face acest sacrificiu.

Amintim tuturor că nu primim subvenții dela nimeni și nici nu le cerșim nimănui. Vrem ca și în această privință să revenim la

vechiul ziarism ardelean, susținut de cetitori și abonați.

În cazul când, vreun cetitor, care a primit gazeta în acest răstimp de 9 luni, socoate că nu mergem pe drumul cel bun și, deci, nu poate achita abonamentul, este rugat să ne-o spună printr'o carte poștală, pentru ca să nu i-o mai trimitem.

Față de aceștia nu avem nicio pretenție.

Medicul nostru

Neurastenia

de Dr. Valeriu Stinghe

Deseori găzim spunându-se, mai ales în lumea intelectuală, că cutare suferă de neurastenie, după cum uneori citindu-se prin ziare că cutare s'a sinucis pentru că suferea de o boală incurabilă, unii adaugă: „o fi suferit de neurastenie!“ Puțini sunt însă cei care cunosc această boală. Iată de ce în cronica de azi vom spune câteva cuvinte despre neurastenie.

Numele de neurastenie vine dela cuvintele neur care înseamnă nerv și astenie, care înseamnă slăbire, istovire, adică istovire nervoasă.

Neurastenia este o boală caracterizată printr'o slăbire, printr'o istovire nervoasă, datorită excesului de lucru, sau excesului de plăceri. Cele mai deseori este urmarea unui surmenaj, unei oboseli intelectuale.

Din cauza aceasta neurastenia atinge mai des pe bărbați decât pe femei, e o boală ce se întâlnește mai ales la orașe, foarte rar la sate, cu deosebire în țările cele mai civilizate, unde condițiile luptei pentru existență sunt mai grele.

Cauzele acestei boli, în afară de excesele de lucru și de plăceri amintite mai sus, mai sunt următoarele: necazuri, pagube mari de bani (din jocuri de cărți, la ruleta) ambiții decepționate, o dragoste neîmpărtășită, o spaimă mare, sau după convalescența unei boli infecțioase.

Semnele bolii. Bolnavii de neurastenie sunt mereu oboșiți. Cel mai mic exercițiu, fizic sau intelectual îi obosește de parcă ar fi lucrat o zi întreagă. Și ceea ce-i mai curios este că această boală o simt de dimineața, decum se dau jos din pat.

Acești bolnavi, au mereu dureri de cap, care sunt exagerate prin șgomote sau prin vreo muncă intelectuală. Uneori bolnavii se plâng de o senzație de gol în cap.

Unii bolnavi au dureri de-a-lungul șirei spinării.

Insomnia este unul din semnele cele mai neplăcute ale neurastenicului.

După câteva ore de somn el se deșteaptă și rămâne treaz până dimineața, când se scoală obosit și cu dureri de cap.

La unii neurastenici stomacul și intestinul lucrează foarte leneș, din care cauză se alimentează greu, nu au poftă de mâncare și slăbesc.

Acești bolnavi sunt de obicei deprimăți, descurajați, înclinați spre idei triste sunt ipohondri (atribuindu-și tot felul de boli care nu le au). Sunt pradă la totfelul de obsesii (gânduri urite) nu pot fi atenți, sunt lipsiți de voință, lipsiți de elan în viață, fără niciun ideal.

Alte semne mai sunt: amețeli, tremurături, palpitații (bătăe de inimă), impotență sexuală.

Neurastenia este o boală gravă din cauza tenacității ei. Ea se vindecă greu. Este o boală care aruncă pe mulți în brațele a totfelul de toxicomanii cum este: morfinomania, cocainomania, alcoolismul și altele, boli extrem de grave, al căror desnodământ în marea majoritate a cazurilor este moartea prea timpurie, de care nu rareori luăm cunoștință din anunțurile de sinucidere, sau morți naturale din ziare.

Uneori toxicomaniile pot fi ele cauza neurasteniei. Sunt cazuri când neurastenia este prevestirea unei alienații mintale (nebunii), la care neurastenicul mai curând sau mai târziu ajunge.

Tratamentul. Constă în a suprima toate cauzele neurasteniei amintite mai sus, adică surmenajul intelectual, lucrul exagerat de mult, plăcerile excesive, pierderile în șir a nopților fie în che-furi, fie la jocuri de noroc.

La cei înclinați la gânduri triste se recomandă puțină distracție. În general pe toți neurastenicii îi sfătuim să facă cură de hidroterapie, masaj, exerciții fizice (plimbări, excursii) moderate.

Moralul bolnavilor joacă un rol de căpetenie, vom căuta deci să le creiem o atmosferă de bucurie de viață tăhnită fără necazuri, fără greutăți.

De prefufindenii

Un bob de grâu vechiu de 2000 ani.

Muzeului preistoric din Goslar i s'a predat o relicvă prețioasă. Este vorba de cioburile unui vas în care s'a găsit urma unui bob de grâu. Când s'a găsit vasul, bobul era încă întreg, dar el se destrămă după aceea. Este vorba aici de cel mai vechiu document al cultivării grâului în Germania. (ESS)

Carolinele

Carolinele sunt o grupă de peste 700 insule coralice în Oceanul Pacific, formând o parte din Micronezia. Au o suprafață de 1419 kmp și 68.000 locuitori. Din Caroline se exportă copra și zahăr. Din 1521, când au fost descoperite de Magellan, insulele Caroline au fost în posesia Spaniei până în 1899. Apoi au fost cumpărate de Germania, căreia i-au aparținut până în 1919. De atunci se află în posesia Japoniei.

Aleutele

Aleutele sunt o grupă de insule în nordul oceanului Pacific, cu o lungime de 1750 km. Cele 150 insule care formează arhipelagul sunt așezate între Alaska și Kamciatca. Au o suprafață de 37.840 kmp. și 1000 locuitori. Insulele acestea au un climat foarte aspru și numeroși vulcani în activitate. Din 1867 se află în posesia Statelor Unite. Au o importanță deosebită ca bază navală, la Attu aflându-se o stațiune maritimă americană.

Banka

Banka este o insulă olandeză la est de Sumatra. Are o suprafață de 11.000 kmp. și numără 205.000 locuitori, dintre care 50.000 sunt Chinezii. Importanța ei o datorește bogatelor zăcămintele de cositor.

Cea mai mare colecție de cărți pentru copii din lume

Un colecționar pasionat, Karl Hobrecker din Berlin, posedă cea mai mare colecție de cărți pentru copii din lume. Într'un interval de 25 ani a strâns împreună cu soția sa, cu talent și pricepere toate cărțile de copii care-i treceau prin mână. El a descoperit și păstrat generațiilor viitoare cărți prețioase. În colecția lui se găsește de pildă cea mai veche carte de copii din lume, „Fabulele lui Esop“, apărute în 1540, un vechiu „Orbis Pictus“ de Comenius, un „Robinson“ ilustrat de Ludwig Richter, prima ediție a „Basmelor lui Grimm“, cărțile de copii ale lui Pocci, Hosomann și Spechter, precum și numeroase cărți de copii ale diferitelor națiuni, chiar și japoneze. În 1933, când Hobrecker a dăruit colecția sa organizației tineretului național-socialist, aceasta cuprindea 12.000 volume. Intre timp, sub ocrotirea lui Hobrecker, colecția s'a mărit la 20.000 volume, plus încă 30.000 de volume din literatura contemporană. Karl Hobrecker, care a împlinit recent 65 ani, mai are o singură dorință: să vadă născându-se un muzeu al tuturor obiectelor de artă create pentru copii și tineret, afară de literatură; deci jocuri, jucării grafice plastice, etc.

Ploile de meteori

După ultimele calcule astronomice, cad anual în medie 11 milioane de meteori pe pământ. Aceasta este numai o fracțiune minusculă din numărul total al meteorilor care străbat atmosfera planetei noastre, fără a se prăbuși însă pe pământ. Cel mai intens bombardament din univers are loc în lunile August și Noemvrie, în care timp se înregistrează și cele mai numeroase căderi de meteori pe suprafața pământului.

Expoziția de artă românească la Stuttgart

La 24 Ianuarie s'a deschis în orașul german de veche cultură populară — Stuttgart — expoziția de artă românească.

Fiecare Român se simte mai mândru și se știe mai văzut după orice pas cuminte făcut pentru bunul nume al țării.

Cuvintele măgulitoare ale oficialității germane, dar mai ales impresiile vii și puternice ce și le va câștiga populația germană despre harnicul și artistul nostru neam de viță mare sunt tot atâția prieteni de care avem nevoie.

Drumul Secretarului general al Ministerului Propagandei, d-l A. Bădăuț e primit cu simpatie de toți care înțeleg rostul și semnificația artei noastre populare.

Ar fi de dorit, ca la atari prilejuri, să se împartă obiecte, reproduceri etc. în sute de mii exemplare vizitatorilor, care împreună cu acesta să poarte în inimile lor și dorința de a fi indicat neamul nostru vrednic, la locul ce i se cuvine.

Judecătoria Rurală Rupea

Nr. G. 1266/1941

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 7 Februarie 1942 orele 15 se va vinde prin licitație publică, una scroafă neagră, una scroafă albă, una albă 2 purcei de 3 luni, un cal murg de 5 ani și un cal galben de 5 ani proprietate urmăriților în comuna Rupea cu prețul de 27.000 lei, pentru încasarea creanței de 84.892 capital și acces. a creditoarei Massa Falimentară a Băncii „Economia“ din Rupea. Rupea, la 10 Ian. 1942.

Delegat judecătoresc
ss. Dumitru Ispas

Judecătoria Rurală Rupea

Nr. 2243/1941

Publicație de licitație

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 3 Februarie 1942 orele 16 se va vinde prin licitație publică un motor pentru mașină de treerat proprietatea urmăriților în comuna Hoghiz, cu prețul de 50.000 Lei, pentru încasarea creanței de 1657 Lei cap. și acces. a creditorului Dr. Nicolae Cornea avocat Rupea. Rupea la 10 Ian. 1942.

Delegat judecătoresc
ss. Gheorghe Borcoman

Primăria Municipiului Brașov.

No. 873 942

Serv. Financiar și
Bir Aprovizionării

Prețul uleiului comestibil

rația distribuită în 27 Ianuarie 1942

Conform ordonanței Primăriei Nr. 873 1942 prețul uleiului comestibil va fi: Lei 84 per kg. loco depozit engros. Lei 82 per litru la detailiști suportând și timbrele de facturi.

Abateri la prezenta Decizie se sancționează conform legilor în vigoare.

Rația de cap de locuitor este de 250 gr. distribuindu-se cu Bonul nr. 1 din cartelă.

Reclamațiunile se vor adresa la Camera Nr. 34, Primăria etaj II. la D-l Dr. Lemeny.

Brașov, la 26 Ian. 1942.

Primar, Secretar general,
Dr. N. G. V. Gologan Dr. V. Voicu.

Nu lăsați vitele neingrijite. Este avutul vostru și al țării. Veți avea nevoie de ele la muncile din primăvară.

CRONICA Sportivă

„Sky

La Satulung, în ziua de 24 Ianuarie a. c., a avut loc un reușit concurs de sky, organizat de Asociația Sportivă-Culturală „Isvorul“, unde s'au decernat mai multe premii, între care și două cupe.

La start s'au prezentat 35 concurenți. Prin desfășurarea concursului s'au înregistrat următoarele rezultate:

Seniori

Fond pe distanță de 16 km.

1. Samoilă I. timp 1.18.03) I. A. R.
2. Brezeanu N. „ 1.23.02)
3. Tomuş A. „ 1.24.19)
4. Domnișor Gh. „ 1.29.32 Metrom

Juniori

Fond pe distanță de 12 km.

1. Vlădea C. Individual 39.02 minute
2. Dumitrașcu C. - Isvorul 40.10 „
3. Miloju I. — I.A.R. 40.11 „
4. Munteanu Gh. — I.A.R. 41.15 „
5. Costea Radu — Isvorul 41.47 „

Copii

Fond pe distanță 1500 metri

1. Șerban E. 10. minute
2. Voinea D. 10.21 „
2. Măsluc T. 10.49 „
4. Șerbănescu V. 21.00 „

În fața unei asistențe numeroase rând pe rând sosiți la start au fost primiți de vii aplauze.

Cupele au fost câștigate de Samoilă I. la seniori și primul săcelean sosit, Costea Radu, care și de data aceasta, fără antrenament, a fost cel mai în formă, dovedind astfel că va fi un formidabil skyor.

Dela lotul copiilor, s'a remarcat, Șerban E. care este un alergător fără pereche, urmat fiind de Voinea D.

Reușita concursului, se datorește D-lor Brânduș, Gh. Bucur și A. Oprescu, care sunt cei mai buni aderenți ai susnumitului sport.

Gh. Bucur

Regia Publică Comercială a Intreprinderilor Municipiului Brașov

Nr. 233/1942

Publicațiune

Pentru repararea defectelor pricinuite de îngheț la conducte, Uzina de apă a fost nevoită a închide după necesități apa în cursul nopții.

Se aduce la cunoștință că, intru cât aceste defecte persistă, debitul apei în ultimul timp a scăzut simțitor, iar pentru a putea face față alimentării cu apă în timpul zilei începând cu data de 28 Ianuarie 1942 apa va fi închisă în cursul nopții dela orele 23 (11) seara la 5 dimineața.

Brașov, 27 Ian. 1942.

Direcțiunea R.I.M.B.

Aviz important

Ocazie unică

De vânzare, la Brașov, în plin centrul orașului, o parcelă (loc de casă), în mărime de 400 m. p. colț de stradă, bună pentru construit o casă de raport (cu etaj).

Locul este situat într'o poziție foarte frumoasă, în plin soare, și lucrări edilitare: apă, canal, stradă, electrică.

Locul e liber de orice sarcini. Se face imediat contract de vânzare-cumpărare cu toate formele legale.

Preț excepțional.

Informații la ziar.

Tipografia „ASTRA“ BRAȘOV

caută

Lucrători români

Informațiuni la Biroul
Tipografiei, Brașov Str.
Lungă Nr. 1. (Curtea Ci-
nematografului „Astra“.

INFORMAȚIUNI

Vieța și opera lui A. Bârseanu, de Horia Teculescu, care va apărea în curând, are nevoie de unele întregiri rezultate din corespondența acestui dascăl luminat. De aceea, toți cei care au scrisori dela A. Bârseanu, sunt rugați să le trimită d-lui Horia Teculescu în Sighișoara, urmând să le primească cu un exemplar din această operă.

Fondul Valeria Stoichiția.

Pentru augmentarea fondului de ajutorare a răniților Crucii Roșii care poartă numele regretatei Valeria Stoichiția s'au mai primit următoarele sume din Sibiu:

Prin Gazeta Transilvaniei dela:
D-na Victoria Lapedatu Lei 2000.
„ Maria Mușlea Lei 1000.
„ Ana Victoria Macavei Lei 1000
Prin Crucea Roșie:
D-na Florica și d-l Mihail Iordăchescu Lei 300.

24 Ianuarie la Fabrica Bod.

Cercul cultural „Astra“-Bod înființat în primele zile ale lunii Ianuarie dă dovadă și de însuflețire și de o activitate ce merită să fie subliniată. Ziua Unirii a fost sărbătorită printr'un bogat și variat program executat cu tineretul școlar și extrașcolar din colonie sub priceputa conducere a comitetului cercului în frunte cu inimosul ei director.

Corurile, recitățile și scenetele ocazionale au fost susținute cu pricepere și căldură de către micii debutanți.

Din partea despărțământului Brașov a participat d-l prof. I. Bozdog, care a ținut o cuvântare ocazională.

Serbarea Unirii la Cristian.

Duminecă, în 25 l. c. școala primară și Cercul cultural „Astra“ au aranjat un frumos și bine reușit festival comemorativ în marea sală a Casei Culturale.

Poemul ocazional a fost executat cu multă pricepere și căldură de către tineretul școlar.

Corurile, recitățile și dansurile prin frumoasa lor ținută au adus meritate aplauze d-lui director al școlii și d-șoarei învățătoare, care s'au străduit cu organizarea.

Din partea „Astre“-Brașov a vorbit d-l prof. I. Bozdog.

Cinste celor buni, care și dacă sunt puțini pot face lucruri frumoase și la Cristian și la Bod.

Inspectoratul P. P. din Municipiul Brașov, cu sediul pe Promenada de sub Tâmpa, caută spre angajare:

1) un secretar dactilograf (băiat sau fată) cu salariul de 3.500 lei lunar; condițiunile:

- vârsta minimă de 18 ani,
- originea etnică, română,
- să aibă 8 clase de liceu sau o școală echivalentă,
- să aibă bune purtări,
- să fie sănătos,
- iar pentru băieți, situația militară în regulă.

2) un custode-ușier, cu salariu de 2.500 lei; condițiunile:

- preferabil invalid de războiu,
- să aibă cel puțin 4 clase primare,
- să fie român și cu bune purtări.

Cererile însoțite de acte se vor preda la sediul Inspectoratului P. P. Municipal Brașov.

CRONICA RAZBOIULUI

de **Mardare Mateescu.**

FRONTUL DIPLOMATIC

Conferența pan-americană dela Rio de Janeiro, care lăsase impresia că va fi un mare eveniment, se dovedește acum a fi un fapt de mai puțină importanță. Se pare că din toată strădania Statelor Unite de a încheia un front de rezistență a imperiului american, au tras profituri numai statele Sud-Americane, care au reușit să obțină câteva acorduri economice destul de importante. Cum însă e cam greu de presupus că Statele Unite s'au putut transforma atât de ușor din postura celui mai agil la minte în cealaltă postură a păcălicului păcălit, putem spera că zilele ce urmează ne vor da o lămurire exactă.

Indată după anunțarea închiderii conferenței dela Rio de Janeiro, Germania a putut să-și exprime atitudinea față de reuniunea de peste Ocean. Desprindem câteva pasagi dintr-o corespondență privitoare la această problemă: „După opinia germană, conferența a avut scopul de a impune o atitudine clară statelor Sud-Americane, în urma intrării în războiu a Statelor Unite, contra Germaniei, Italiei și Japoniei. Delegatul d-lui Roosevelt, d. Sumner Welles, trebuia să atragă statele Sud-Americane în războiu contra puterilor Axei. Pentru a ajunge la această țintă, au supus întreg continentul Sub-American la mari presiuni, care s'au exercitat și prin amenințări economice, politice și militare. Statele Sud-Americane n'au intrat în războiu cu Axa și nici nu s'a obținut o formulă unitară în ceea ce privește ruperea relațiilor cu puterile Axei. S'a găsit o formulă de compromis, în care fiecărui stat american i-a fost lăsată libertatea de a decide în chestiunea ruperii relațiilor diplomatice în conformitate cu propriile sole legi. Pentru Germania pare evident că anumite state Sud-Americane vor ceda presiunilor făcute de Statele Unite, de aceea Reichul va observa cu cea mai mare atenție evoluția viitoare a relațiilor sale cu imperiul american, mai ales ținând seamă de timpul care va urma războiului.”

Că, conferența dela Rio de Janeiro n'a putut marca o etapă importantă în actualul războiu, o dovedește și faptul că atât în opinia publică a Americii de Nord, cât și în aceea a Mării Britanii ea n'a avut o prea mare rezonanță. În Anglia cel puțin, ea nu a reușit să ridice de loc optimismul și atacurile împotriva guvernului au devenit mai hotărâte decât oricând, mergând până acolo, încât d. Churchill a trebuit să vină din nou cu un lung discurs în care să lămurească situația.

Interesant de menționat pe marginea acestui discurs e faptul că d. Churchill nu vrea să lase ca răspunderea să apese asupra întregului guvern, ci o ia în întregime asupra sa.

Nici chiar debarcarea trupelor americane în nordul Irlandei n'a putut schimba atmosfera, deoarece Englezii nu înțeleg pentru ce Americanii în loc să-și apere propriul teritoriu, care se destramă bucată cu bucată, trebuie să vină în ajutorul Angliei.

Dacă însă Anglia nu mai poate face față atacurilor pe care le primește în interior și de a-lungul tuturor frontierelor sale metropolitane și coloniale, ea lucrează în schimb pentru „eliberarea” celorlalte state din Europa, aranjând prin acordul dela Moscova soarta „Eurorei de mâne”.

Câteva posturi de radio străine, comentând acest aspect al activității diplomatice din momentul de față, amintesc eroismul armatelor române în trecut și în prezent. La 1877, spun prietenii noștri de peste graniță, armata română a luptat glorios, minunând prin vitejii marile imperii ale vremii. Dând cel mai prețios ajutor colosalului imperiu rusesc, Românii au ajutat enorm

la înfrângerea Turcilor și crearea unei vieți moderne în Balcani. În schimb, „aliatul” Rus, n'a găsit ceva mai bun de făcut la sfârșitul războiului, decât să pretindă el deastădată, dreptul de suzeranitate asupra Principatelor Române, pe care Turcii îl pierduseră. Atunci s'a ridicat glasul grav și horărit al Cancelarului de Fier, glasul lui Bismarck, în sânul conferenței dela Berlin, care cu multă greutate a putut pune stavilă poftelor rusești lăsând cale li-

beră unei națiuni dornice de a-și croi un viitor mai bun în cuprinsul pământului care avea să devină puțin mai târziu Regatul României și mai apoi, prin alte acte de vitejie și prin unirea sufletească a fiilor ei de pretutindeni, România cea Mare.

Astăzi, Anglia oferă Europei „refacerca la adăpostul” forței rusești” uitând că în afară de noi mai sunt și alții care au gustat din „prietenie cu Rusul.”

Noua întorsătură pe frontul din Libya

În momentul de față, asistăm la o clarificare a situației din Libya, lucrurile luând o întorsătură cu totul nouă și anume, luptele în defensivă ale trupelor italo-germane revenind la cea mai dârăză ofensivă.

Golful Sirtei Mari pare a purta nenoroc comandamentului britanic, deoarece și în prima ofensivă asupra Tripolitanei armatele engleze s'au împotmolit la El-Agueila, retrăgându-se treptat până dincolo de frontiera egipteană. După textul ultimelor comunicate, situația pare că se repetă, deoarece avangărzile germano-italiene nu numai că au străbătut prin regiunea ocupată de Englezi, între Agedabia și Benghazi, dar depășind această linie au reușit să împiedece mișcarea trupelor britanice în sectorul Benghezi-Barca, tăiând șoseaua litorală, marea „Cale Italo Balbo”.

Pierderea acestei regiuni a mai fost fatală odată operațiunilor din Africa ale Mării Britanii, și ea poate să-i fie fatală și de data aceasta, din cauză că mișcările trupelor engleze sunt aproape complet anihilozate prin lipsa aerodromurilor. Nu mai adăogăm, că pierzând

aerodromurile din Cirenaica occidentală, Englezii pierd și mijloacele de a bombarda Tripoli ca și pe acelea de a controla navigația în Mediterana.

Un comunicat recent anunță frumosul rezultat al trupelor Axei, care au reocupat Benghazi. Față cu îndârjita presiune a contraofensivei germano-italiene, înseși comunicatele britanice, atât cele din Cairo cât și cele din metropolă, subliniază că situația în Libya „este foarte critică”.

Pe apă, forțele britanice înregistrează de asemenea pierderi însemnate. Valuri succesive de avioane torpiloare au atacat două escadre navale engleze, una în regiunea Tobrukului și alta în regiunea Benghazi. În dreptul Tobrukului a fost scufundat vasul de linie „Barham” cu o deplasare de 31.300 tone. Pe timp de pace, acest vas avea un echipaj de 1.180 oameni. În dreptul Benghaziului un vas de războiu din escadrila interceptată de avioanele italiene a fost lovit în plin de trei torpile și s'a scufundat, fără a se putea stabili însă căru tip aparține.

Submarine germane de-a-lungul litoralului american

Rămâne lucru stabilit, că surpriza cea mai mare a săptămânii acesteia o constituie atacul dat de submarinele germane asupra vaselor întâlnite în preajma litoralului american. În intervalul dela 24 până la 27 Ianuarie, submarinele germane au scufundat un număr de 30 vapoare, cu o deplasare totală de 228.000 tone. Ceea ce remarcă întreaga presă mondială, e faptul că primele atacuri, date între 24-26 Ianuarie nu puteau fi prevăzute de comandamentul naval american. Dar ulte-

rioarele atacuri puteau fi prevăzute și totuși apărarea antisubmarină n'a intervenit de loc. Iată deci că „spațiul de siguranță al Americii” poate fi violat tocmai acolo unde se aștepta cineva mai puțin, adică la o distanță de 6000 km. departe de bazele de plecare ale submarinelor germane. Se mai pune întrebarea, cum procedează aceste submarine pentru a se aproviziona, dată fiind distanța enormă care le desparte de punctele de unde au plecat.

Trupe americane debarcă în Irlanda

După Islanda, iată că trupele americane debarcă și în Irlanda. Faptul acesta a atras protestul d-lui De Valera, președintele statului liber irlandez, care a ținut să sublinieze că și de astădată trupele americane vin în numele libertății, așa cum veneau înainte cu 25 de ani. Dar Irlanda, care a crezut atunci

în siceritatea Americii nu va mai face imprudența de a se mai încrede în vorbele mieroase ale Washingtonului. Irlanda știe numai, că participarea ei la războiul trecut a fost răsplătită cu furtul unei jumătăți din teritoriul național.

Frontul din Răsărit

Pe frontul împotriva Sovietelor, situația se prezintă cam în aceleași forme ca și zilele trecute. O activitate mai vie a fost înregistrată în jurul Leningradului, unde încercările rusești de a depăși „linia de iarnă” au fost con-

tra-atacate cu succes, provocând inamicului pierderi importante.

Alte activități mai însemnate sunt semnalate pe frontul Careliei, unde trupele finlandeze au opus rezistență mai multor atacuri rusești. Aviația

finlandeză a bombardat cu succes linia spre Murmansk, iar artileria antiaeriană a doborât un avion inamic.

În restul sectoarelor luptele sunt cu caracter local și niciuna nu ia amploarea unei ciocniri între forțe mari.

Lupta din Pacific și Malala

Dacă până acum mai putea exista o îndoială că Japonzii vor trece imediat la atacul asupra continentului australian, de data aceasta orice îndoială dispăre. Conform unui plan cunoscut dinainte cu mulți ani, Japonia va căuta să-și asigure acel vast și mănos hinterland al Australiei, pentru care s'a hotărât să lupte din răspuțeri.

Îndoelile noastre sunt spulberate de faptul că atacurile asupra Australiei au și început de două zile, avioanele japoneze bombardând repetat Port-Darwin, localitate mică, dar recent amenajată pentru a adăposti vasele de patrulare și posesoare a două aerodromuri moderne.

În același timp, trupele japoneze desăvârșesc opera de incercuire a continentului australian, bombardând dispozitivele inamice din Java, Sumatra și Borneo și făcând preparative pentru debarcări masive în Noua Guinee.

În Malala, înaintarea japoneză progresează metodic, coloanele japoneze aflând-se astăzi la 40 km. de Singapore. De asemenea înaintarea în Birmania face însemnate progrese. După ultimele știri, localitatea Moulmein ar fi căzut, deschizându-se astfel calea spre Rangoon, capitala Birmaniei și centrul cel mai important pentru aprovizionarea trupelor chineze ale lui Chank Kai Shek.

Luptele din Malaezia se desfășoară în regiunea de extrem Sud a peninsulei, unde forțele britanice, formând o avangardă la 40 km. departe de canalul spre Singapore, depun încă o dârăză rezistență. Cu prilejul luptelor care au avut loc în partea centrală a sultanatului Johore, au fost luați prizonieri 5.000 soldați britanici și 200 ofițeri.

În Singapore, situația este cât se poate de gravă, din cauza lipsei de apă și mai ales din cauza imposibilității de a asigura aprovizionarea. Populația indigenă din Singapore, terorizată de răufăcătorii care nu mai știu de frica soldaților englezi, așteaptă cu nerăbdare intrarea în oraș a trupelor eliberatoare japoneze.

După cum s'a putut prevedea, Singapore va fi apărat cu maximum de mijloace și s'ar putea prea bine, ca în ultima instanță orașul să fie aruncat în aer de Englezi. Dar acest amanunt nu poate schimba cu nimic situația, deoarece, cu sau fără portul din Singapore, forțele japoneze vor continua drumul lor spre litoralul Australiei.

Probabil, că situația Australiei este văzută într-o lumină atât de defavorabilă de către guvernul respectiv, încât s'a cerut cu toată energia guvernului din Londra să îndrumeze spre casă trupele australiene. Numai așa este explicabil pasajul din discursul d-lui Churchill, în care arată că nicio piedecă nu stă în calea soldaților australieni, de a se înapoia la locurile lor de plecare. Atât numai, că d-l Churchill nu arată și mijloacele cu care soldații australieni ar putea ajunge acasă.

Citii cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

Redactor responsabil
ION BOZDOG